

DET EUROPÆISKE RÅD I KØBENHAVN
DEN 21.-22. JUNI 1993

FORMANDSKABETS KONKLUSIONER

Indledning

Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med resultatet af den danske folkeafstemning og med udsigterne til en hurtig afslutning af procedurerne til ratifikation af Maastricht-Traktaten i alle medlemsstaterne. Det er fast besluttet på, at dette vigtige skridt skal markere afslutningen på en lang periode med usikkerhed om, i hvilken retning Fællesskabet bevæger sig, og være anledningen til, at Unionen med fornyet styrke og beslutsomhed kan tage de mange udfordringer op, som den står overfor både indadtil og udadtil, ved fuldt ud at udnytte de muligheder, som den nye Traktat giver. De principper, som Det Europæiske Råd i Birmingham og Edinburgh fastlagde med hensyn til demokrati, nærhed og åbenhed, skal være ledende for gennemførelsen af den nye traktat med det formål at bringe Fællesskabet nærmere sine borgere.

Det Europæiske Råd i København lagde særlig vægt på to sagsområder: på den ene side foranstaltninger med henblik på at løse de økonomiske og sociale problemer, som Fællesskabet står overfor, især den uacceptabelt høje arbejdsløshed, og på den anden side den lange række af spørgsmål, der vedrører fred og sikkerhed i Europa. Det erkender, at kun hvis det påvises, at Fællesskabet aktivt medvirker til at skabe sikkerhed og velfærd for alle borgere, kan Fællesskabet regne med fortsat støtte fra offentligheden til opbygningen af Europa.

Medlemmerne af Det Europæiske Råd havde en udveksling af synspunkter med formanden for Europa-Parlamentet. Drøftelserne blev ført på baggrund af den øgede politiske og lovgivningsmæssige rolle, som Europa-Parlamentet skal spille i henhold til Maastricht-Traktaten. Det Europæiske Råd understregede betydningen af at udnytte disse

bestemmelser bedst muligt, samtidig med at den balance mellem institutionerne, der er fastsat i Maastricht-Traktaten, respekteres fuldt ud. Det fremhævede samtidig behovet for, at de nationale parlamenter i højere grad inddrages i Fællesskabets aktiviteter. Det hilste den øgede kontakt mellem de nationale parlamenter og Europa-Parlamentet velkommen.

1. Vækst, konkurrenceevne og arbejdsløshed

Det Europæiske Råd er stærkt foruroliget over den nuværende arbejdsløshedssituation og den alvorlige fare, der ligger i en udvikling, hvor et stigende antal mennesker i Fællesskabet permanent mister kontakten med arbejdsmarkedet. Det Europæiske Råd forsikrede, at Fællesskabet og dets medlemsstater er fast besluttet på at genoprette tilliden ved at gennemføre en klar strategi - både på kort og mellemlang til lang sigt - for at genetablere en bæredygtig vækst, styrke EF-industriens konkurrenceevne og nedbringe arbejdsløsheden.

Foranstaltninger på kort sigt

Det Europæiske Råd var enigt om, at en samordnet økonomisk indsats baseret på principperne i "Medlemsstaternes og Fællesskabets handlingsplan til fremme af væksten og bekæmpelse af arbejdsløsheden", der blev udarbejdet af Det Europæiske Råd i Edinburgh, fortsat skal prioriteres højest. Det hilste den indledende pakke af nationale foranstaltninger og EF-foranstaltninger, som Rådet (økonomi og finans) udarbejdede på samlingen den 19. april, velkommen og noterede med tilfredshed, at nogle medlemsstater siden da har gennemført nye og supplerende foranstaltninger i samme øjemed.

Investeringsfremme er af afgørende betydning.

Det Europæiske Råd var enigt om, at på nationalt plan skal medlemsstaterne lægge særlig vægt på dette mål i deres budgetlægning for 1994. Fremskyndelse af offentlige investeringer, navnlig i infrastruktur, miljøbeskyttelse og byfornyelse, og fremme af private investeringer (navnlig med henblik på de små og mellemstore

virksomheder og boligbyggeri) er særlig vigtig i den nuværende fase af den økonomiske cyklus i Europa. Lavere beskatning af arbejdskraften ville imidlertid også øge EF-industriens konkurrenceevne. I den forbindelse bør også skatte- og afgiftsmæssige foranstaltninger overvejes med henblik på at nedbringe forbruget af knappe energiressourcer.

Selv om yderligere nationale foranstaltninger vil afhænge af den enkelte medlemsstats råderum, må der fuldt ud tages hensyn til det indre markeds multiplikatorvirkning, der understøtter den nationale økonomiske genopretningspolitik, og til den positive indvirkning på nationale budgetter, som en øget vækst vil få.

På fællesskabsniveau opfordrede Det Europæiske Råd Den Europæiske Investeringsbank til i samarbejde med Kommissionen at øge den midlertidige lånefacilitet på 5 mia. ecu, der blev vedtaget i Edinburgh, med 3 mia. ecu og at forlænge dens varighed til ud over 1994; 2 mia. ecu afsættes til de transeuropæiske net, og 1 mia. ecu til at styrke de små og mellemstore europæiske virksomheders konkurrenceevne. Rådet (økonomi og finans) opfordres til at overveje, hvorledes der for den del, der kommer de små og mellemstore virksomheder til gode, vil kunne ydes et rentetilskud på indtil 3 procentpoint over 5 år. Rentetilskuddet skal kædes sammen med jobskabelse (i lighed med de eksisterende EKSF-lån) og skal finansieres inden for de gældende finansielle overslag. Det Europæiske Råd vil nyvurdere beløbet for de små og mellemstore virksomheders facilitet på samlingen i december på baggrund af, hvordan den er blevet udnyttet.

Det Europæiske Råd understregede betydningen af en hurtig gennemførelse af Fællesskabets strukturpolitiske program for perioden 1994-1999. Gennemførelsen af dette program, der beløber sig til 160 mia. ecu (der i faste priser svarer til tre gange værdien af Marshall-hjælpeprogrammet), er væsentlig for at skabe samhørighed såvel som vækst og beskæftigelse, ikke blot i de mindre gunstigt stillede områder af Fællesskabet, men i Fællesskabet som helhed. Det Europæiske Råd opfordrede derfor institutionerne til at sikre, at forordningerne om strukturfondene vedtages formelt inden udgangen af juli 1993. Det noterede sig, at formanden for Europa-Parlamentet var enig i dette mål. Lovteksterne samt den praktiske gennemførelse skal være i fuld overensstemmelse med den aftale, der blev opnået om DELORS II-pakken i Edinburgh.

I tilslutning hertil og for at fremskynde tidsplanen for investeringsprojekterne under strukturfondene, vedtog Det Europæiske Råd, at Rådet (økonomi og finans) skal behandle et forslag fra Kommissionen, som vil sætte medlemsstaterne i stand til at trække på en mellemliggende EF-facilitet til markedsrentesatser op til højst 5 mia. ecu, der løber indtil udgangen af 1995. Tilbagebetaling af dette EF-lån skal trækkes fra strukturfondsbevillingerne i de følgende år. Lignende arrangementer vil kunne anvendes for Samhørighedsfonden.

Det Europæiske Råd fremhævede, at det er vigtigt fuldt ud at udnytte de nye bestemmelser i Maastricht-Traktaten om fremme af transeuro-pæiske net af højeste kvalitet som led i bestræbelserne på at fremme økonomisk og industriel vækst, samhørighed og et velfungerende indre marked samt på at tilskynde EF-industrien til at udnytte den moderne

informationsteknologi fuldt ud. Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen og Rådet til i begyndelsen af 1994 at færdiggøre planerne for nettene inden for alle relevante sektorer (transport, telekommunikation og energi), mens det med tilfredshed noterede sig de fremskridt, der er gjort vedrørende højhastighedstog, veje, transport ad indre vandveje og kombineret transport. Det opfordrede endvidere Rådet til hurtigt at behandle Kommissionens forslag om telenet. Rådet vil også på forslag af Kommissionen drøfte de perifert beliggende medlemsstaters sammenkobling med Fællesskabets centralt beliggende områder.

Det vil være et yderligere vigtigt bidrag til disse net, at det nu er blevet vedtaget, at den midlertidige Edinburgh-facilitet skal løbe over en længere periode, og at beløbet skal sættes op. Transeuropæiske projekter, som er blevet godkendt af Fællesskabet ved en "erklæring om fællesskabsbetydning", vil have forrang under dette instrument og under andre finansielle fællesskabsinstrumenter.

Foranstaltninger på mellemlang og lang sigt til fremme af konkurrenceevne og beskæftigelse

Det Europæiske Råd var enigt om, at makroøkonomisk politik skal suppleres af strukturforanstaltninger i hver enkelt medlemsstat, afpasset efter statens egne forhold, hvis der skal ske en væsentlig nedgang i den uacceptabelt høje arbejdsløshed, navnlig blandt unge, langtidsledige og socialt marginaliserede.

Kommissionens formand forelagde Det Europæiske Råd en analyse af den europæiske økonomis konkurrencesituation. Det tilsluttede sig hans diagnose fuldt ud.

Det Europæiske Råd så positivt på Jacques Delors' redegørelse for en europæisk plan på mellemlang sigt for økonomisk opsving med titlen "På vej ind i det 21. århundrede", der følger som bilag til disse konklusioner (jf. bilag I). Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at fremlægge en hvidbog om en strategi på mellem-lang sigt for vækst, konkurrenceevne og beskæftigelse med henblik på samlingen i december 1993. Medlemsstaterne vil inden den 1. september forelægge Kommissionen forslag til specifikke elementer, der kan indgå i dette initiativ. Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen til at forberede sin hvidbog i så god tid, at den kan tages i betragtning i forbindelse med det forberedende arbejde, som Rådet (økonomi og finans) skal udføre med hensyn til de bredere retningslinjer for Fællesskabets og dets medlemsstaters økonomiske politik. Arbejdsmarkedets parter vil blive hørt af Kommissionen.

Det Europæiske Råd erindrede om, at det i henhold til bestemmelserne i Traktaten om Den Europæiske Union skal drøfte sådanne retningslinjer. Det opfordrede Rådet (økonomi og finans) til på forslag af Kommissionen at forelægge Det Europæiske Råd i Bruxelles i december udkast til retningslinjer baseret på de mål, der er opstillet i de foregående afsnit for så vidt angår både kortsigtede og langsigtede aspekter, med henblik på at fremme en bæredygtig ikke-inflationsskabende vækst, der respekterer miljøet.

Monetær politik og valutakurspolitik

Monetær politik og valutakursstabilitet er nøglefaktorer i komponenterne på både kort og mellemlang sigt i en strategi med henblik på at genoprette vækst og begrænse arbejdsløshed. Det Europæiske Råd var enig om, at det er af helt afgørende betydning at tilvejebringe de budgetmæssige og økonomiske vilkår for en hurtig nedsættelse af rentesatserne i Europa og derved indsnævre den nuværende forskel

mellem rentesatserne i Europa og rentesatserne i andre større industrilande. Det vil være væsentligt for den økonomiske genrejsning og for fremme af investeringerne i Europa, at der sker bevægelser i denne retning.

Det Europæiske Råd gjorde status over den seneste valutakursudvikling. Det fandt, at de retningslinjer, der blev vedtaget på det uformelle økonomi- og finansministtermøde i Kolding med hensyn til det europæiske monetære system, går i den rigtige retning. Det Europæiske Råd erindrede om, at alle medlemsstaters valutakurspolitik er et fælles anliggende. Det understregede, at Det Europæiske Monetære Institut (EMI) skal spille en vigtig rolle på området. Det opfordrede Kommissionen til at forelægge forslag om alle de gennemførelsesforanstaltninger, der er nødvendige for anden fase af Den Økonomiske og Monetære Union, så Rådet kan vedtage dem hurtigst muligt efter Traktatens ikrafttræden og inden den 1. januar 1994.

Internationale aspekter

Virkningen af Fællesskabets og dets medlemsstaters indsats vil blive øget gennem international samordning af de forskellige politikker. I den forbindelse udtrykte Det Europæiske Råd tilfredshed med resultatet af det fælles økonomi- og finansministtermøde mellem EF og EFTA i april og opfordrede Rådet (økonomi og finans) til at bevare den tætte kontakt med EFTA-landene på dette område. For så vidt angår verdensøkonomien ser Det Europæiske Råd frem til, at man på G 7-topmødet i Tokyo når til enighed om grundlaget for en målbevidst indsats for at fremme væksten i verdensøkonomien.

2. Det indre marked og fælles politikker

På et tidspunkt hvor problemerne med at skabe økonomisk vækst og stimulere beskæftigelsen bliver mere og mere påtrængende, er eksistensen af et stort indre marked med 350 mio. mennesker et stort aktiv for Fællesskabet.

Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med de seneste afgørelser, som Rådet (det indre marked) har truffet, og opfordrede det til snarest at vedtage de resterende foranstaltninger, som er af stor betydning for, at det indre marked kan fungere tilfredsstillende.

For så vidt angår transport noterede Det Europæiske Råd sig med tilfredshed, at den nylige aftale om vejtransportafgifter har banet vejen for en fuld liberalisering af vejtransportvirksomhedernes aktiviteter inden for Fællesskabet, således at denne transportform bliver ligestillet med luft- og søtransport, der allerede er liberaliseret.

Det indre marked har juridisk set været en realitet siden den 1. januar 1993; det er afgørende, at det også i praksis kommer til at fungere gnidningsløst og derved forbedrer konkurrenceevnen for EF's økonomi og bliver til størst mulig økonomisk og social fordel for borgerne. Med henblik herpå opfordrede Det Europæiske Råd alle berørte parter, navnlig Kommissionen og medlemsstaternes kompetente myndigheder, til at arbejde sammen for at sikre, at det indre marked administreres effektivt og med mindst muligt bureaukrati.

Det Europæiske Råd fremhævede, at det indre marked ikke kan realiseres uden en fuldstændig gennemførelse af den frie bevægelighed for personer samt for varer, tjenesteydelser og kapital i overensstemmelse med Traktatens artikel 8 A. Dette kræver foranstaltninger navnlig for så vidt angår samarbejde med henblik på at

bekæmpe kriminalitet og ulovlig narkotikahandel og sikre en effektiv kontrol af de ydre grænser.

Det Europæiske Råd opfordrede de ansvarlige ministre til at fremskynde deres arbejde med disse meget hastende foranstaltninger. For så vidt angår det sidste udestående spørgsmål vedrørende konventionen om de ydre grænser noterede Det Europæiske Råd med tilfredshed, at de berørte medlemsstater har udtrykt, at de er fast besluttet på at gøre alt for at nå frem til en gensidigt acceptabel løsning snarest muligt.

3. GATT

Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med Kommissionens rapport om de fremskridt, der er gjort i Uruguay-Runden indtil nu. Det understregede, at Fællesskabet fortsat skal spille en aktiv rolle for at opnå yderligere fremskridt og samtidig bevare den europæiske identitet under forhandlingerne.

Det Europæiske Råd understregede, at det er af afgørende betydning, at der snarest muligt igen kommer gang i den multilaterale proces i Genève om samtlige spørgsmål, også landbrug, således at der kan indgås en generel, varig og afbalanceret aftale inden årets udgang. Dette er yderst påkrævet for at skabe det nye, regelbaserede verdenshandelssystem, hvor ensidige skridt udelukkes. En forhandlingsrunde, der afsluttes på dette grundlag, vil fremme en bæredygtig forøgelse af international samhandel, der er særdeles vigtig for at fremme økonomisk vækst og jobskabelse i Europa og over hele verden.

En snarlig indkredsning af hovedelementerne i et omfattende afsnit om markedsadgang og reelle fremskridt i forbindelse med tjenesteydelser og intellektuel ejendomsret, med bidrag fra alle GATT-partnere, vil være en hjælp til at opretholde fremdriften og bane vejen for indgåelse til sin tid af en aftale om den endelige pakke.

4. Udvidelse

Det Europæiske Råd noterede sig de fremskridt, der er gjort i udvidelsesforhandlingerne med Østrig, Finland, Sverige og Norge. Det noterede sig, at de indledende vanskeligheder ved forhandlingernes start nu er ryddet af vejen, og at forhandlingerne skrider hurtigere frem. Det erindrede om, at forhandlingerne så vidt muligt vil blive ført parallelt, samtidig med at hvert enkelt ansøgerland behandles ud fra sine egne betingelser.

Det Europæiske Råd opfordrede Kommissionen, Rådet og ansøgerlandene til at sikre, at forhandlingerne afvikles konstruktivt og hurtigt. Det Europæiske Råd er fast besluttet på at nå målet om, at den første udvidelse af Den Europæiske Union skal ske senest den 1. januar 1995, i overensstemmelse med de retningslinjer, der blev udstukket på Det Europæiske Råd i Lissabon og Edinburgh.

5. Forbindelserne med Malta og Cypern

Det Europæiske Råd var af den opfattelse, at dets retningslinjer med hensyn til udvidelsen med EFTA-landene ikke berører situationen for de øvrige lande, der har ansøgt om tiltrædelse af Unionen. Unionen vil behandle hver enkelt medlemskabsansøgning ud fra dens egne betingelser.

Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med, at Kommissionen inden længe agter at fremlægge sine udtalelser om Malta og Cypern. Rådet vil snarest drøfte disse udtalelser under hensyn til hvert lands særlige forhold.

6. Forbindelserne med Tyrkiet

For så vidt angår Tyrkiet opfordrede Det Europæiske Råd Rådet til at sikre, at der nu foregår en faktisk gennemførelse af de retningslinjer, der blev afstukket af Det Europæiske Råd i Lissabon vedrørende et udvidet samarbejde og udbyggede forbindelser med Tyrkiet i overensstemmelse med perspektiverne i associeringsaftalen af 1964 og protokollen af 1970, i den udstrækning denne vedrører oprettelsen af en toldunion.

7. Forbindelserne med landene i Central- og Østeuropa

A. De associerede lande

- i) Det Europæiske Råd drøftede - på grundlag af en meddelelse fra Kommissionen udarbejdet på opfordring af Det Europæiske Råd i Edinburgh - indgående forbindelserne mellem Fællesskabet og landene i Central- og Østeuropa, som Fællesskabet har indgået eller agter at indgå Europa-aftaler med (i det følgende benævnt "de associerede lande").
- ii) Det Europæiske Råd påskønnede de beundringsværdige anstrengelser, de associerede lande udfolder for at modernisere deres økonomier, som er svækket af fyrre års centralistisk planlægning, og for at sikre en hurtig overgang til markedsøkonomi. Fællesskabet og dets medlemsstater giver deres fulde støtte til denne reformproces. Fred og sikkerhed i Europa er betinget af, at disse anstrengelser bærer frugt.

- iii) Det Europæiske Råd besluttede i dag, at de associerede lande i Central- og Østeuropa, som måtte ønske det, kan blive medlemmer af Den Europæiske Union. Tiltrædelse vil finde sted, så snart et associeret land er i stand til at påtage sig forpligtelserne ved et medlemskab og opfylder de givne økonomiske og politiske betingelser.

Medlemskab kræver, at ansøgerlandet har opnået institutionel stabilitet, som garanterer demokrati, retsstatsforhold, menneskerettigheder samt respekt for og beskyttelse af mindretal; det kræver endvidere en fungerende markedsøkonomi samt evne til at klare konkurrencepresset og markeds kræfterne i Unionen. Medlemskab forudsætter, at ansøgeren er i stand til at påtage sig forpligtelserne ved et medlemskab, herunder er i stand til at tilslutte sig målet om en politisk, økonomisk og monetær union.

Unionens evne til at optage nye medlemmer uden derved at sætte tempoet i den europæiske integration over styr er ligeledes af stor betydning og bør indgå i overvejelserne i såvel Unionens som ansøgerlandenes almindelige interesse.

Det Europæiske Råd vil fortsat nøje følge de fremskridt, der gøres i hvert enkelt associeret land i retning af at opfylde betingelserne for at kunne tiltræde Unionen, og drage de fornødne konklusioner på grundlag heraf.

- iv) Det Europæiske Råd var enigt om, at det fremtidige samarbejde med de associerede lande skal udformes med henblik på medlemskab, som nu er det fastsatte mål. I den forbindelse har Det Europæiske Råd tilsluttet sig følgende:

- Fællesskabet foreslår, at de associerede landes forbindelser med Unionens institutioner struktureres inden for rammerne af dels en intensiveret og udvidet multilateral dialog dels samråd om spørgsmål af fælles interesse. De arrangementer, som er beskrevet i bilag II til disse konklusioner, omfatter dialog og samråd om en lang række spørgsmål og i flere forskellige fora. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan der foruden regelmæssige møder mellem Det Europæiske Råds formand og Kommissionens formand og deres samtalepartnere fra de associerede lande afholdes fælles møder mellem alle stats- og regeringscheferne med henblik på at drøfte specifikke forudfastsatte emner.
- Det Europæiske Råd erkendte, at samhandel er af altafgørende betydning under overgangen til markedsøkonomi, og var derfor enig om at øge Fællesskabets bestræbelser på at åbne sine markeder. Det forventede, at der sideløbende med dette skridt fremad sker en yderligere udvikling af samhandelen mellem de pågældende lande indbyrdes og mellem de pågældende lande og deres traditionelle handelspartnere. Det godkendte de handelsindrømmelser, som Rådet (almindelige anliggender) vedtog på samlingen den 8. juni. Det opfordrede Rådet til at vedtage de nødvendige retsakter på forslag af Kommissionen inden sommerferien.
- Fællesskabet vil fortsat anvende en betydelig andel af de budgetmidler, der er afsat til eksterne foranstaltninger, til landene i Central- og Østeuropa, navnlig gennem PHARE-programmet. Fællesskabet vil også fuldt ud udnytte

den mulighed, der er fastsat under EIB's midlertidige lånefacilitet, til at finansiere transeuropæiske netprojekter, der involverer landene i Central- og Østeuropa. Hvor det er hensigtsmæssigt, kan en del af midlerne under PHARE-programmet blive anvendt til større infrastrukturforbedringer i overensstemmelse med de ordninger, der blev vedtaget af Rådet (almindelige anliggender) på samlingen den 8. juni.

- Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med den mulighed, som de associerede lande har fået for at deltage i fællesskabsprogrammer i henhold til Europa-aftalerne, og opfordrede Kommissionen til inden årets udgang at fremsætte forslag om at lade de associerede lande deltage i endnu flere programmer med udgangspunkt i de programmer, som EFTA-landene allerede kan deltage i.
- Det Europæiske Råd understregede betydningen af, at de associerede landes love tilnærmes Fællesskabets gældende lovgivning, først og fremmest for så vidt angår konkurrenceforvridning og dernæst - med henblik på tiltrædelse - beskyttelse af arbejdstagerne, miljøet og forbrugerne. Det var enigt om, at embedsmænd fra de associerede lande skal tilbydes uddannelse i fællesskabsret og fællesskabspraksis, og det besluttede at nedsætte en ekspertgruppe sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne og Kommissionen til at koordinere og lede dette arbejde.

- Der gøres rede for de nærmere bestemmelser vedrørende ovennævnte spørgsmål i bilag II.

B. Andre lande i Central- og Østeuropa

Det Europæiske Råd drøftede den økonomiske situation i Albanien. Det udtrykte tilfredshed med konklusionerne fra samlingen i Rådet (økonomi og finans) den 7. juni og Fællesskabets erkendelse af, at der er behov for at sikre en passende støtte til Albanien, gennem gavebistand, lån eller begge dele. Det Europæiske Råd understregede også vigtigheden af, at bestemmelserne om den politiske dialog i den nuværende aftale med Albanien udnyttes fuldt ud.

Med henblik på at styrke samhandelen og handelsforbindelserne mellem de tre baltiske stater og Fællesskabet opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at fremsætte forslag om at udbygge de nuværende handelsaftaler med de baltiske stater til frihandelsaftaler. Det er fortsat Fællesskabets hensigt at indgå Europa-aftaler med de baltiske stater, så snart de nødvendige betingelser er opfyldt.

8. Pagten om stabilitet i Europa

Det Europæiske Råd drøftede det franske forslag om, at Den Europæiske Union skal tage initiativ til at udforme en pagt om stabilitet i Europa. Initiativet går ud på at sikre, at de principper om respekt for grænserne og mindretallenes rettigheder, som de europæiske lande har vedtaget, anvendes i praksis. Det Europæiske Råd var enigt om, at de seneste begivenheder i Europa har vist, at en indsats på disse områder er påkrævet og formålstjenlig. Det så

positivt på tanken om at anvende instrumentet "fælles aktion" i overensstemmelse med procedurerne i den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik.

Det Europæiske Råd opfordrede Rådet (almindelige anliggender) til at undersøge forslaget og aflægge rapport herom på samlingen i december 1993 med henblik på at indkalde til en forberedende konference om pagten.

9. Rusland

Det Europæiske Råd hilste med tilfredshed de seneste initiativer, som præsident Jeltsin har taget med henblik på at gennemføre politiske reformer i Rusland. Det håber, at disse bestræbelser vil føre til et positivt resultat og bidrage til at konsolidere demokrati og markedsøkonomi.

Det Europæiske Råd udtrykte tilfredshed med de seneste fremskridt i forhandlingerne om en partnerskabs- og samarbejdsaftale med Rusland. Det udtrykte håb om, at der snart kan indgås en sådan aftale som led i etableringen af kontraktbaserede forbindelser mellem Fællesskabet og Rusland, som afspejler den politiske og økonomiske rolle, som Rusland spiller på den internationale scene, og hvori regelmæssige samråd - også på højeste niveau - indgår.

Det Europæiske Råd ser frem til at fortsætte det tætte samarbejde med Rusland på det politiske område og til sammen med Rusland at bidrage til at løse internationale kriser. Et sådant samarbejde ses som et væsentligt bidrag til fred og stabilitet i Europa og i verden. Det Europæiske Råd besluttede at stille forslag om, at der afholdes regelmæssige møder i EF-regi mellem Det Europæiske Råds formand, Kommissionens formand og Ruslands præsident.

Det Europæiske Råd erklærer sig rede til at fortsætte og udvide sin støtte til den russiske reformproces. Det ser hen til det forestående G 7-topmøde som en passende lejlighed til at fremme den betydelige indsats, der allerede er gjort for at støtte de reformforanstaltninger, der er under udvikling i Rusland og i andre lande i det tidligere Sovjetunionen. Det Europæiske Råd gjorde status over forberedelsen af drøftelserne på G 7-topmødet om bistand til Rusland. Fællesskabet og dets medlemsstater lagde særlig vægt på, at der i Tokyo gøres fremskridt i spørgsmål om nuklear sikkerhed (kraftværker, nukleart affald og demontering af atomvåben). Det udtrykte i denne forbindelse tilfredshed med, at de retningslinjer, som Det Europæiske Råd vedtog i Lissabon, nu følges op i praksis, herunder ved den enighed, som Rådet (økonomi og finans) for nylig nåede frem til om Euratom-lån med henblik på at forbedre sikkerheden i atomkraftværker i republikker i det tidligere Sovjetunionen samt i landene i Central- og Østeuropa.

Det Europæiske Råd understregede også betydningen af at få udmøntet Det Europæiske Energicharter i praksis.

Det Europæiske Råd gav tilsagn om Fællesskabets støtte til andre konkrete foranstaltninger, der tilsigter at gøre bistanden til Rusland mere effektiv, og til konkrete projekter, der tager sigte på at fremskynde privatiseringsprocessen, navnlig ved passende uddannelse af russiske iværksættere i forbindelse med teknisk bistand. Det Europæiske Råd understregede, at bistandsindsatsens effektivitet afhænger af, at der føres en stabilitetssøgende økonomisk politik i Rusland.

10. Ukraine

Det Europæiske Råd udtrykker stærk interesse for at udbygge samarbejdet med Ukraine. Det er af afgørende betydning, at Ukraine gør væsentlige fremskridt hen imod at opfylde sine forpligtelser i henhold til Lissabon-protokollen om at ratificere START 1 og tiltræde ikke-spredningstraktaten som en ikke-kernevåbenstat, for at landet skal kunne integreres fuldt ud i det internationale samfund; sådanne fremskridt vil endvidere fremme udbygningen af Ukraines forbindelser med Fællesskabet og dets medlemsstater.

11. Det tidligere Jugoslavien

Det Europæiske Råd vedtog erklæringen om Bosnien-Hercegovina i bilag III.

12. Forbindelserne med Maghreb-landene

Det Europæiske Råd understregede på ny, at det er fast besluttet på at tillægge forholdet til Maghreb-landene den betydning og styrke, der svarer til de nære forbindelser, som geografien og historien har skabt. Dette skal ske inden for rammerne af et opvurderet partnerskab mellem Unionen og de enkelte Maghreb-lande.

Det Europæiske Råd opfordrede Rådet til hurtigt at godkende det udkast til forhandlingsdirektiver med henblik på en partnerskabsaftale med Marokko, der for øjeblikket er til behandling.

Det noterede sig med tilfredshed, at Kommissionen inden længe agter at forelægge et udkast til forhandlingsdirektiver med henblik på en tilsvarende aftale med Tunesien.

13. Konklusioner vedtaget af udenrigsministrene

Det Europæiske Råd noterede sig udenrigsministrenes konklusioner om emnerne i bilag IV.

14. Fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik - Det forberedende arbejde om sikkerhed

Det Europæiske Råd noterede sig det forberedende arbejde, som udenrigsministrene allerede har udført på sikkerhedsområdet i forbindelse med mandatet fra Det Europæiske Råd i Edinburgh, og opfordrede dem til at fortsætte deres arbejde, således at de nødvendige grundlæggende elementer i Unionens politik kan være udformet inden det tidspunkt, hvor Traktaten træder i kraft.

15. Et fællesskab, der er nært på borgerne

Det Europæiske Råd opfordrede alle institutionerne til at sikre, at principperne om nærhed og åbenhed bliver fast forankret på alle de områder, hvor Fællesskabet udøver sin virksomhed, og at de overholdes fuldt ud i institutionernes daglige arbejde.

For så vidt angår nærhedsprincippet, noterede Det Europæiske Råd sig med tilfredshed, at Kommissionen nu kun forelægger forslag, når den finder, at de overholder nærhedskriterierne, og det udtrykte generelt sin påskønnelse af, at antallet af EF-forskrifter i Kommissionens lovgivningsprogram for 1993 er væsentligt mindre end i de foregående år. Den mere omfattende høring, som Kommissionen nu foretager, inden den forelægger nye, vigtige forslag, og navnlig den systematiske udarbejdelse af "grønbøger"

om nye, vigtige aktiviteter samt en cost/benefit-analyse vedrørende nye forslag, lover også særdeles godt. Det så hen til, at Kommissionen inden Det Europæiske Råd i december afslutter sin gennemgang af eksisterende og foreslået lovgivning i relation til nærhedsprincippet.

Det Europæiske Råd noterede med tilfredshed, at Rådet og Kommissionen nu anvender de principper, retningslinjer og procedurer om nærhed, der blev vedtaget i Edinburgh, som en integrerende del af beslutningsproceduren. Det håber, at Europa-Parlamentet inden længe vil kunne deltage i disse bestræbelser.

For så vidt angår åbenhed, noterede Det Europæiske Råd sig deførste skridt, der er taget til opfølgning af konklusionerne fra Det Europæiske Råd i Edinburgh med hensyn til at give offentligheden adgang til visse af Rådets debatter, samt i henseende til forenkling og kodificering af EF-lovgivningen og den generelle information. Det bekræftede, at det er fast besluttet på fortsat at arbejde for at skabe et Fællesskab, der er mere åbent og gennemsækeligt.

For så vidt angår offentlighedens adgang til information opfordrede det Rådet og Kommissionen til at fortsætte deres arbejde ud fra princippet om, at borgerne skal have størst mulig adgang til information. Målet bør være at få alle de nødvendige foranstaltninger på plads inden udgangen af 1993.

Det Europæiske Råd opfordrede Europa-Parlamentet og Rådet til at få løst de sidste udestående spørgsmål med hensyn til oprettelsen af ombudsmandsinstitutionen, inden Maastricht-Traktaten træder i kraft.

16. Bedrageri over for Fællesskabet

Det Europæiske Råd understregede betydningen af at videreføre bekæmpelsen af bedrageri og uregelmæssigheder i relation til Fællesskabets budget, både på baggrund af, hvor store beløb der er tale om, og med henblik på at øge tilliden til opbygningen af Europa. Det understregede, hvor vigtigt det er fuldt ud at implementere Maastricht-Traktatens bestemmelser, hvorefter medlemsstaterne skal træffe de samme foranstaltninger til bekæmpelse af svig, der skader Fællesskabets finansielle interesser, som til bekæmpelse af svig, der skader deres egne finansielle interesser. Det så frem til at få forelagt beretningen om den videre udvikling i Kommissionens bedrageribekæmpelsesstrategi, ledsaget af relevante forslag. Det anmodede Kommissionen om senest i marts 1994 at forelægge sådanne forslag.

17. Racisme og fremmedhad

Det Europæiske Råd fordømte på det kraftigste den seneste tids overgreb på indvandrere og flygtninge i Fællesskabets medlemsstater og udtrykte dyb medfølelse med de uskyldige ofre for sådanne voldshandlinger.

Det Europæiske Råd er nu som tidligere fast besluttet på med alle til rådighed stående midler at bekæmpe intolerancen og racismen i alle dens afskygninger. Det understregede, at sådanne udtryk for intolerance og racisme er uacceptable i vore moderne samfund.

Det Europæiske Råd bekræftede, at alle, herunder indvandrere og flygtninge, har ret til beskyttelse imod krænkelse af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der er fastlagt i

medlemsstaternes forfatninger og lovgivning, i den europæiske menneskerettighedskonvention og andre internationale konventioner, herunder De Forenede Nationers konvention om afskaffelse af alle former for racediskrimination.

Det Europæiske Råd mindede om sine tidligere erklæringer om racisme og fremmedhad og besluttede desuden at øge sin indsats for at lokalisere og eliminere årsagerne til, at fænomener som racisme og fremmedhad opstår. Det gav tilsagn om, at medlemsstaterne vil gøre deres yderste for at beskytte indvandrere, flygtninge og andre imod alle udtryk for racisme og intolerance.

BILAG I

Kommissionen
for De Europæiske Fællesskaber
Formanden

**PÅ VEJ IND I DET 21. ÅRHUNDREDE
HVORDAN SKABER VI ET NYT ØKONOMISK OPSVING I EUROPA?**

1. Vi må fastholde kursen mod Den Økonomiske og Monetære Union

Den fælles valuta

- . konsoliderer det indre marked og fremmer en fair og frugtbar konkurrence;
- . gør det mere attraktivt for investorer i og uden for EF at investere i Fællesskabet og fremmer generelt den opsparing, som er nødvendig for at finansiere de store infrastrukturprojekter;
- . gør det muligt at øve en positiv indflydelse på de internationale penge- og valutaforhold, og derved øge stabiliteten og modvirke den spekulation, som skaber uro og usikkerhed.

For at opnå dette må vi

- . på ny skabe konvergens, så vi kan opnå en højere vækstrate og forbedre beskæftigelsen i hele Fællesskabet;
- . sætte medlemsstaternes politik og virksomhedernes strategier ind i et troværdigt, klart og forståeligt perspektiv, og i den forbindelse udnytte det indre marked bedst muligt;
- . bringe den europæiske integration i samklang med borgernes ønsker ved at pege på de fordele, Fællesskabets udvikling kan forventes at bringe, og ved at udvide disse fordele til også at omfatte de andre europæiske lande, især i Central- og Østeuropa, hvor der er store vækstmuligheder, som kan komme alle til gode.

2. Et åbent fællesskab, som er solidarisk med resten af verden

- . Fællesskabet bør fortsat arbejde for en hurtig afslutning på Uruguay-Runden ved indgåelse af en afbalanceret aftale, hvor der tages hensyn til alle udestående problemer.
- . Aftalen bør føre til, at der oprettes en verdensomspændende handelsorganisation, som er indrettet efter den globalisering, der har fundet sted af markederne og af virksomhedernes strategier.
- . En sådan organisation bør være fuldstændig baseret på multilaterale forbindelser, både i teori og praksis. Der må i dens aktiviteter tages hensyn til de øvrige verdensøkonomiske forhold: valutaudviklingen, de finansielle strømme, en jævnbyrdig fordeling af udgifterne til miljøpolitikken og sikringen af alle menneskers ret til gradvise sociale fremskridt i pagt med den økonomiske fremgang.

3. Øget samarbejde inden for forskning og udvikling

- . Det bør være en målsætning, at 3% af bruttonationalindkomsten afsættes til forskning og udvikling og innovation (i øjeblikket 2%).
- . Fællesskabet bør koncentrere sin indsats til områder, hvor dens indsats betyder en forbedring i forhold til medlemsstaternes og virksomhedernes politik.
- . Der bør på europæisk plan med Fællesskabets medvirken etableres nogle rammer for samarbejde mellem vores virksomheder, for derved at skabe innovation og tilpasse produktionsprocessen.

4. Et effektivt net af transport- og telekommunikationsinfrastrukturer

- . Ved at muliggøre hurtigere og billigere transport af personer, goder og tjenesteydelser gøres den europæiske økonomi mere konkurrencedygtig.
- . Infrastrukturnettene er et uvurderligt bidrag til egnsudviklingen i Fællesskabet og til den økonomiske og sociale samhørighed.

- . Der bør opstilles en tiårig målsætning for stimulering af de europæiske erhvervssektorer (transport, byggeri, offentlige anlægsarbejder osv.), der er inddraget i planlægningen og udførelsen af disse infrastrukturer: 30 mia. ecu om året vil være et realistisk minimum (alle finansieringsmuligheder under ét).

5. Et fælles informationsområde - begyndelsen på en teknologisk revolution

- . Målet er en decentral økonomi baseret på en veluddannet arbejdskraft og en vifte af små og mellemstore virksomheder, som samarbejder indbyrdes.
- . Med henblik herpå må der i Europa skabes et net af "europæiske informationsinfrastrukturer", som både skal give fremtidens økonomi styrke, og stimulere vores informationsvirksomheder (telekommunikation, edb, optiske fibre osv.). Derfor skal der over en årrække stilles store beløb i udsigt, idet der til at begynde med skal investeres 5 mia. ecu, og derefter årligt mellem 5 og 8 mia. ecu.
- . Der bør med henblik på disse nye fagområder oprettes europæiske uddannelsesnet, og brugen af distancearbejde fremmes (inden for informationsområdet, men også undervisning, det medicinske område, sociale ydelser, miljø, forvaltning af byområder osv., og ikke mindst i forbindelse med bekæmpelse af nutidens svøber, f.eks. sygdomme, narkotikamisbrug og kriminalitet).

6. En omfattende tilpasning af uddannelsessystemerne

- . Alle bør være indstillet på at lære hele livet igennem, og man bør forene teoretisk og praktisk viden.
- . Det enkelte menneskes evne til at handle selvstændigt og tænke nyskabende må udvikles.
- . Livslang uddannelse må gøres til en menneskeret (alle unge skal have en uddannelsescheck, som åbner mulighed for deltagelse i uddannelsesforløb eller efteruddannelse).

7. En ny udviklingsmodel

- . Større miljøbevidsthed skaber nye arbejdspladser.
- . Ved beskatning af knappe naturressourcer kan det undgås at beskutte arbejdskraften for meget. Herved bliver europæisk økonomi mere konkurrencedygtig.
- . Den nye produktivitetsforbedring bør bruges til at højne livskvaliteten og skabe nye arbejdspladser. Der bliver tale om en dynamisk arbejdsdeling, fordi udbuddet af arbejdspladser øges for at dække de nye kvalitative behov, der udgør et meget stort hidtil ret uudnyttet og temmelig ukendt område.

8. En mere aktiv arbejdsmarkedspolitik

- . Alle, som melder sig på arbejdsmarkedet, bør kunne tilbydes et job, beskæftigelse eller en brugbar uddannelse.
 - . Udviklingen på det teknologiske og økonomiske område bør ikke forhales, men tværtimod foregribes og forberedes i rette tid.
 - . Arbejdsformidlingerne bør forbedres, både kvalitativt og kvantitativt, så alle arbejdsledige sikres effektiv støtte (EF's udgifter øges fra 0,1% af BNI til 0,5%).
-

BILAG II

**SAMARBEJDE MED DE ASSOCIEREDE LANDE
MED HENBLIK PÅ MEDLEMSSKAB**

i) STRUKTUREREDE FORBINDELSER MED DEN EUROPÆISKE UNIONS INSTITUTIONER

Med henblik på tiltrædelsen og forberedelsen heraf skabes der - ved siden af Europa-aftalernes bilaterale struktur - sammen med de lande i Central- og Østeuropa, der er knyttet til Fællesskabet ved Europa-aftaler, en multilateral ramme for en udvidet dialog og samråd om emner af fælles interesse.

Inden for denne ramme afholdes der møder mellem på den ene side Rådet for Unionen og på den anden side samtliche associerede lande i Central- og Østeuropa om forud fastlagte emner af fælles interesse, som opstår inden for Unionens kompetenceområder, dvs.:

- EF-områder, navnlig med en transeuropæisk dimension, såsom energi, miljø, transport, videnskab og teknologi, osv.;
- fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik;
- indre og retlige anliggender.

Disse møder er rådgivende. Der vil ikke blive truffet beslutninger. Hvis der drages konklusioner, som kræver gennemførelse i praksis, finder gennemførelsen sted inden for den relevante, institutionelle ramme (sædvanlig fællesskabsprocedure eller Associeringsrådet med hver af de associerede stater).

Møderne forberedes internt efter de sædvanlige fremgangsmåder navnlig med henblik på fastlæggelsen af den holdning, der skal indtages til de forskellige spørgsmål. De forberedes ligeledes ved kontakter med landene i Central- og Østeuropa.

Foruden anvendelsen af ovennævnte generelle struktur for dialogen omfatter dialogen om udenrigs- og sikkerhedspolitiske spørgsmål også følgende arrangementer:

- afholdelse af et trojkamøde på udenrigsministerplan og et møde mellem de politiske direktører under hvert formandskab;
- briefing på sekretariatsniveau efter hver samling i Rådet (almindelige anliggender) og efter hvert møde mellem de politiske direktører,
- afholdelse af et trojkamøde på gruppeniveau under hvert formandskab for relevante arbejdsgrupper.

Desuden afholdes der regelmæssige trojkasamråd med de associerede lande forud for vigtige møder i FN's Generalforsamling og i CSCE.

ii) FORBEDRING AF MARKEDSADGANGEN

- a) tolden på import til Fællesskabet af følsomme basisindustri-varer med oprindelse i de associerede lande (bilag IIb til interimsaftalerne) afskaffes ved udgangen af det andet år efter aftalens ikrafttræden (og ikke ved udgangen af det fjerde år).
- b) tolden på import af industrivarer, der er omfattet afkonsolideringen af GSP (bilag III til interimsaftalerne) afskaffes ved udgangen af det tredje år (og ikke ved udgangen af det femte år).
- c) kontingenterne og lofterne i nævnte bilag III (konsolidering af GSP) hæves med 30% (for Polen, Den Tjekkiske Republik og Den Slovakiske Republik, Bulgarien og Rumænien) og 25% (for Ungarn) om året begyndende i andet halvår af det andet år efter aftalens ikrafttræden (i stedet for 20% for Polen, Den Tjekkiske Republik og Den Slovakiske Republik, Bulgarien og Rumænien og 15% for Ungarn).
- d) importafgifterne/tolden i forbindelse med kontingenterne for landbrugsprodukter nedsættes med 60% seks måneder tidligere end fastsat i aftalerne. Den planlagte forhøjelse på 10% af kontingenterne, der skal ske fra det tredje år og fremefter, foretages seks måneder tidligere end planlagt.

- e) toldfritagelsen fra begyndelsen af 1994 for produkter, som er omfattet af proceduren for passiv forædling og af forordning nr. 636/82, forlænges i overensstemmelse med denne forordning, der ændres med henblik herpå.
- f) tolden på import til Fællesskabet af tekstilvarer nedsættes med henblik på afskaffelse heraf ved udgangen af en periode på 5 år efter aftalens ikrafttræden (i stedet for 6 år).
- g) den gældende importtold i Fællesskabet på EKSF-stålprodukter med oprindelse i de associerede lande afskaffes senest ved udgangen af det fjerde år efter aftalens ikrafttræden (i stedet for ved udgangen af det femte år), på betingelse af, at specifikke beslutninger vedrørende handelen med stålprodukter overholdes.
- h) Rådet opfordrer Kommissionen til at foretage en undersøgelse af gennemførligheden og virkningerne af en kumulation af oprindelsesreglerne for varer fra de associerede lande i Central- og Østeuropa og EFTA-landene, samt til på grundlag af undersøgelsens resultater at forelægge Rådet passende forslag.

iii) EFFEKTIVISERING AF BISTANDEN

- a) Fællesskabet støtter udviklingen af infrastrukturnet i Central- og Østeuropa som vedtaget i Edinburgh. EIB, EBRD og de andre internationale finansielle institutioner skal spille en ledende rolle i denne proces.

- b) Fællesskabet yder gennem PHARE-programmet teknisk bistand til at forberede og lette større infrastrukturforbedringer i landene i Central- og Østeuropa. Fællesskabet er også inden for de bestående budgetrammer og uden at ændre PHARE-programets karakter væsentligt rede til at imødekomme anmodninger fra central- og østeuropæiske partnere om via PHARE at stille begrænsede yderligere midler til rådighed til anlægsinvesteringer, der er en følge af aktiviteterne i forbindelse med den tekniske bistand, idet der skal være tale om specifikke tilfælde, hvor det er godtgjort, at sådanne yderligere midler er af væsentlig betydning og en nødvendig bestanddel af projekter,
 - der finansieres i fællesskab af EIB og/eller internationale finansielle institutioner og af modtagerlandene,
 - der ikke kan finansieres privat,
 - der er af interesse for Fællesskabet især som fastslået i relevante EF-tekster.

- c) Disse yderligere midler kan ikke overstige 15% af de samlede årlige PHARE-forpligtelser.
- d) Kommissionen undersøger sag for sag anvendelsen af PHARE-midler til fremme af udviklingen af infrastrukturen i Central- og Østeuropa. Den tager hensyn til den finansielle situation i modtagerlandet på grundlag af de analyser, der er til rådighed; de finansielle institutioner, der yder lån til projekter, udfører deres egne vurderinger efter den sædvanlige fremgangsmåde. Kommissionen sikrer i hvert enkelt tilfælde, at der er et tilstrækkeligt lokalt bidrag til et projekts finansiering, således at der er sikkerhed for, at modtagerlandets regering medvirker i det.

Kommissionen skal undgå en uheldig koncentration af de PHARE-midler, der er afsat til dette formål, på individuelle modtagerlande og må derfor undgå, at en for stor del af de nationale programmer får dette sigte.

Der forelægges forslag for PHARE-Forvaltningsudvalget efter den sædvanlige procedure.

iv) **FREMME AF DEN ØKONOMISKE INTEGRATION**

Med hensyn til tilnærmelse af lovgivning har landene i Central- og Østeuropa gennem Europa-aftalerne forpligtet sig til i løbet af de tre første år efter aftalernes ikrafttræden at gennemføre bestemmelser, som er parallelle med Rom-Traktatens bestemmelser, og til at forbyde konkurrencebegrænsende metoder, misbrug af en dominerende stilling og statsstøtte, som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene. Endvidere er det særlig vigtigt

med henblik på tiltrædelsen, at der sker fremskridt inden for de andre områder, der er omfattet af Europa-aftalerne, herunder beskyttelse af arbejdstagerne, miljøet og forbrugerne.

Uddannelse af embedsmænd fra de associerede lande i fællesskabslovgivning og -procedurer vil ligeledes bidrage til forbedringen af tiltrædelsen.

Kommissionen og de relevante administrationer i medlemsstaterne mobiliseres med henblik på at fremme tilnærmelsen af lovgivningerne og skal i den forbindelse også yde teknisk bistand til uddannelse af embedsmænd. Der oprettes en ekspertgruppe bestående af repræsentanter for medlemsstaterne og Kommissionen til at koordinere og lede arbejdet.

Kommissionen undersøger, hvilke fællesskabsprogrammer landene i Central- og Østeuropa eventuelt vil kunne deltage i, og forelægger Rådet sine forslag inden udgangen af 1993.

BILAG III

ERKLÆRING OM BOSNIEN-HERCEGOVINA

Det Europæiske Råd drøftede på grundlag af en rapport fra Lord Owen til ministrene den overordentlig alvorlige situation i det tidligere Jugoslavien og de seneste forhandlinger mellem parterne i konflikten i Bosnien-Hercegovina.

Det Europæiske Råd udtrykker fuld tillid til de to formænd for styringskomitéen for den internationale konference om det tidligere Jugoslavien og opfordrer dem til at fortsætte deres bestræbelser på at finde en retfærdig og varig løsning, som alle tre befolkningsgrupper i Bosnien-Hercegovina kan godkende. Det vil ikke acceptere en territorial løsning, dikteret af serberne og kroaterne på de bosniske muslimers bekostning.

Det Europæiske Råd føler sig fortsat overbevist om, at en forhandlet løsning må baseres på London-konferencens principper, som de kommer til udtryk i Vance-Owen-fredsplanen, navnlig Bosnien-Hercegovinas uafhængighed, suverænitet og territoriale integritet, beskyttelse af menneskerettighederne og af mindretallenes rettigheder, det uantagelige i, at landområder overtages med magt, det altafgørende behov for at humanitær hjælp ydes og når frem til de nødstedte, retsforfølgelse af krigsforbrydelser og af overtrædelser af internationale humanitære retsgrundsætninger.

Det Europæiske Råd støtter Bosnien-Hercegovinas regerings opfordring til øjeblikkelig våbenhvile. Det bekræfter på ny, at der er behov for yderligere international støtte til humanitær bistand og for garanti for sikker passage for konvojerne.

En hurtig gennemførelse af De Forenede Nationers Sikkerhedsråds resolutioner om sikre områder er et nødvendigt bidrag til at opfylde ovennævnte mål. Det Europæiske Råd stillede sig positivt til FN's generalsekretærs anmodning om personel og penge. Det anmodede medlemsstaterne om at efterkomme dette ønske, i det omfang de har muligheder for det. Samtidig retter det en appel til andre medlemmer af det internationale samfund om at gøre det samme.

Sanktioner opretholdes og vil blive skærpet, indtil de betingelser, som De Forenede Nationer og Det Europæiske Fællesskab har stillet for at hæve dem, er opfyldt. Fællesskabet og dets medlemsstater vil bidrage med yderligere midler til at håndhæve dem strengt.

BILAG IV

Udenrigsministrene, forsamlet i forbindelse med Det Europæiske Råd den 21.-22. juni 1993 i København, vedtog følgende konklusioner:

Afrika

Europa er Afrikas mest betydningsfulde partner på det politiske og økonomiske område og med hensyn til udviklingssamarbejde. Fællesskabet og dets medlemsstater understregede vigtigheden af et fortsat samarbejde, der må bygge på solidaritet.

I 1993 har Fællesskabet og dets medlemsstater taget en række skridt med henblik på at uddybe og udvide samarbejdet med Afrika. De understregede nødvendigheden af yderligere at udvide samarbejdet om demokratisering, fredelig udvikling og udviklingsbistand.

Fællesskabet og dets medlemsstater er fast besluttet på at støtte den demokratiseringsproces, som vinder udbredelse i Afrika, herunder at yde støtte til god regeringsførelse, sund økonomisk forvaltning og respekt for menneskerettighederne. De henviste i denne forbindelse til den resolution, som Rådet (udviklingssamarbejde) vedtog om menneskerettigheder, demokrati og udvikling den 28. november 1991.

Fællesskabet og dets medlemsstater har aktivt engageret sig i at støtte afholdelsen af valg i en række afrikanske lande. De vil fortsætte deres bestræbelser på at samordne denne bistand for at sikre, at alle afrikanske lande, som befinder sig i en overgangsproces hen imod demokrati, får tilbudt den nødvendige støtte og opmærksomhed.

Den vel gennemførte folkeafstemning om Eritreas uafhængighed efter tredive års borgerkrig har ført til fornyet håb om, at konflikter i Afrika kan løses på fredelig vis.

Fællesskabet og dets medlemsstater hilste med tilfredshed, at afrikanske lande i stigende grad engagerer sig i at få løst kriser og væbnede konflikter, hvilket på det seneste har kunnet konstateres i en række tilfælde. De håbede også, at OAU's statschefer på deres kommende topmøde i Cairo vil drøfte de vigtige spørgsmål konfliktforebyggelse og konfliktløsning. Under OAU's generalsekretærs besøg i København i juni blev der oprettet nyttige kontakter med den pågældende organisation.

Fællesskabet og dets medlemsstater har styrket udviklingssamarbejdet med Afrika. Lomé-konventionen er et vigtigt led i dette samarbejde. Den Europæiske Udviklingsfonds aktioner gennemføres med større effektivitet og hastighed til glæde for alle parter.

Udviklingsministrene er blevet enige om et særligt genopbygningsinitiativ til fordel for Afrika. Der vil straks blive afsat mindst 100 mio. ecu til hurtige genopbygningsprogrammer i udvalgte lande syd for Sahara. Rådet er i færd med at drøfte endnu et særligt genopbygningsprogram til fordel for udviklingslande.

Sydafrika

Fællesskabet og dets medlemsstater hilste med tilfredshed de seneste større fremskridt, der er sket i forhandlingsprocessen i Sydafrika. De håbede, at parterne meget snart når frem til en aftale, som vil sætte Sydafrika på en sikker kurs hen imod demokrati.

Oprettelsen af en overgangsregering vil være endnu et skridt i retning af at normalisere og styrke de politiske og økonomiske forbindelser mellem Fællesskabet og dets medlemsstater og Sydafrika.

Fællesskabet og dets medlemsstater bekræftede på ny deres vilje til at bidrage til det nye Sydafrikas økonomiske og sociale udvikling. Der vil kun kunne finde genopbygning sted og skabes en bæredygtig økonomisk vækst under demokratiske og ikke-voldelige betingelser. Derfor er Fællesskabet og dets medlemsstater parate til at yde støtte til de første frie valg, der forventes at finde sted i april 1994, bl.a. ved at sende valgobservatører, samt parate til at øge deres bistand til demokratiseringsprocessen og bestræbelserne på at bringe volden under kontrol.

Sudan

Fællesskabet og dets medlemsstater gav udtryk for foruroligelse over den fortsatte borgerkrig i Sudan mellem regeringen i Khartoum og SPLA-grupperne i den sydlige del af landet. Omkring 500 000 mennesker har allerede mistet livet og endnu flere er blevet fordrevet. Under Abuja-forhandlingerne mellem parterne er der sket meget få fremskridt i retning af en løsning. Der er også alvorlig bekymring over menneskerettighedssituationen i Sudan, herunder regeringens undertrykkelse af det civile samfund i det nordlige Sudan, drab, anholdelser og tortur foretaget af regeringsstyrker i krigsområderne og drab, anholdelser og henrettelser udført af oprørsstyrkerne. De opfordrer indtrængende Sudans regering til ikke at støtte aktiviteter, som modarbejder et konstruktivt forhold til Fællesskabet og dets medlemsstater.

Fællesskabet og dets medlemsstater påskønnede den forøgede opmærksomhed, som det internationale samfund nu udviser over for den humanitære katastrofe, der udspiller sig i Sudan. En EF-trojka af udviklingsministre er for øjeblikket på besøg i Sudan for at understrege, hvor alvorligt Fællesskabet og dets medlemmer ser på den humanitære krise, og for at understrege det påtrængende behov for, at alle parter sikrer en løsning på problemerne. På grundlag af besøgsrapporten vil Fællesskabet og dets medlemsstater overveje, hvorledes de bedst kan medvirke til yderligere at lindre det sudanesiske folks trængsler og medvirke til at genskabe respekt for menneskerettighederne.

Somalia

Fællesskabet og dets medlemsstater udtrykte tilfredshed med de store bestræbelser, som De Forenede Nationer har gjort for at bidrage til at genoprette freden og sikkerheden og for at skabe forsoning og en politisk løsning i Somalia samt forebygge endnu en menneskelig katastrofe. I dette øjemed er det vigtigt at få afvæbnet klanerne og få genoprettet lov og orden. Fællesskabet og dets medlemsstater fordømte det overfald, der kostede 23 pakistanske FN-soldater livet og adskillige sårede. De ansvarlige må retsforfølges. De udtrykte også beklagelse over alle de civile ofre og medfølelse med alle dem, der er blevet berørt af disse tragiske begivenheder. De opfordrede alle parter til fuldt ud at efterkomme Sikkerhedsrådets resolutioner.

Angola

Fællesskabet og dets medlemsstater beklagede dybt, at forhandlingerne mellem Angolas regering og UNITA er blevet afbrudt, og at UNITA fortsat

forsøger at tilegne sig nye områder med militær magt. Fællesskabet og dets medlemsstater udtrykte deres fulde støtte til Sikkerhedsrådets resolution 834 af 1. juni 1993, som kraftigt fordømmer UNITA's handlinger, og hvori der rettes en appel til begge parter om snarest muligt at vende tilbage til forhandlingsbordet og om at genoprette våbenhvilen. De understregede på ny, at det er en forudsætning for at kunne løse den nuværende krise, at der findes en fredelig løsning, der er baseret på national forsoning og på fredsftalens principper. Fællesskabet og dets medlemsstater var overordentlig betænkelige ved den humanitære situation i Angola. De opfordrer UNITA til at acceptere FN's humanitære nødhjælpsplan. Fællesskabet og dets medlemsstater er indstillede på at imødekomme FN's anmodning om bistand efter donorlandenes konference den 3. juni.

Mozambique

Fællesskabet og dets medlemsstater beklagede den alvorlige forsinkelse, der er indtrådt i fredsprocessen i Mozambique. Det er et opmuntrende tegn, at våbenhvilen holder, men det er meget beklageligt, at iværksættelsen af fredsftalen skrider så langsomt fremad. Fællesskabet og dets medlemsstater opfordrede Mozambiques regering og RENAMO til at leve op til de forpligtelser, de indgik som led i fredsftalen. De erklærede sig desuden på ny rede til at bidrage til genopbygningen af og den økonomiske og sociale udvikling i Mozambique.

Liberia

Fællesskabet og dets medlemsstater beklagede den seneste tids meningsløse drab på civile i Liberia. Disse drab understreger, hvor

meget det haster med at finde en politisk løsning på krisen. Fællesskabet og dets medlemsstater bekræftede på ny, at de anser Yamoussoukro IV-aftalen for at være den bedst mulige ramme for en sådan fredelig løsning på konflikten i Liberia, og de opfordrede indtrængende alle de involverede parter til at støtte FN's og OAU's særlige udsendinges indsats for at sikre en fredelig afslutning på borgerkrigen.

Malawi

Fællesskabet og dets medlemsstater så med tilfredshed på den fredelige og effektive gennemførelse af folkeafstemningen den 14. juni i Malawi og den væsentlige forbedring af vilkårene, der kunne konstateres i de afsluttende faser af valgkampagnen. De er overbevist om, at resultatet giver et troværdigt billede af det malawiske folks ønsker. De anmodede indtrængende de politiske ledere i Malawi om i den nye kontekst at arbejde tæt sammen om at værne om menneskerettighederne, fremme demokratiet og løse de udestående spørgsmål vedrørende landets ledelse, og dermed åbne vejen for en genoptagelse af hele det økonomiske samarbejde.

Zaire

Fællesskabet og dets medlemsstater gentog deres støtte til den nationale forsoningsproces og gav udtryk for deres betænkelighed ved den forringelse, der er sket af situationen i Zaire, som er præget af en afbrydelse af demokratiseringsprocessen og af gentagne overtrædelser af menneskerettighederne, herunder navnlig den vilkårlige arrestation og tilbageholdelse af personer på grund af deres politiske opfattelse.

Fællesskabet og dets medlemsstater fordømte også enhver opfordring til had mod andre etniske grupper, der kommer til udtryk i politisk vold og overgreb i visse områder af landet, med massive fordrivelser af folkemængder til følge. De bekræftede på ny deres støtte til formanden for Republikkens Høje Råd og opfordrede ham til at fortsætte sine bestræbelser.

Nigeria

Fællesskabet og dets medlemsstater har med stor bekymring fulgt den seneste udvikling i Nigeria, som vil kunne bringe overgangen til civilt styre efter det vellykkede præsidentvalg den 12. juni i fare. De udtrykte forhåbning om, at overgangen til civilt styre får lov til at fortsætte, så der snarest muligt kan indføres fuldt demokrati i Afrikas største land.

Mellemøsten

Fællesskabet og dets medlemsstater konstaterede med tilfredshed, at de bilaterale samtaler med henblik på en retfærdig, varig og omfattende løsning af den arabisk-israelske konflikt og det palæstinensiske spørgsmål er blevet genoptaget. De anmodede indtrængende alle involverede parter om med udgangspunkt i de allerede opnåede resultater at gå videre med konkrete forhandlinger i en positiv ånd og med vilje til kompromis.

Fællesskabet og dets medlemsstater opfordrede på ny alle involverede parter til at afstå fra aktioner, som kan undergrave fredsprocessen. De var overbevist om, at de tillidsskabende foranstaltninger, som Fællesskabet og dets medlemsstater har foreslået, og betydelige forbedringer på stedet, bl.a. af menneskerettighedssituationen, vil kunne hjælpe med til at bringe fredsprocessen i retning af en positiv afslutning.

Fællesskabet og dets medlemsstater vil i overensstemmelse med deres velkendte principielle holdninger fortsætte med at spille en aktiv, konstruktiv og upartisk rolle i fredsprocessen i Mellemøsten såvel i dens bilaterale som multilaterale aspekter. De påskønnede de utrættelige bestræbelser, som de deltagere, der har engageret sig i at fremme processen, har udfoldet, og er rede til at deltage i internationale arrangementer til støtte for en fredsløsning.

Mellemamerika

Fællesskabet og dets medlemsstater noterede sig med tilfredshed de fremskridt, der er gjort i Mellemamerika med hensyn til at opnå fred, dialog og forsoning samt resultaterne med hensyn til konsolidering af demokratiet og den regionale integration.

I denne forbindelse udtrykte de tilfredshed med de fremskridt, der er gjort med at iværksætte El Salvador-fredsftalerne, og opfordrede signatarstaterne til at opfylde alle de resterende forpligtelser, herunder ad hoc-kommissionens og undersøgelses-kommissionens henstillinger med henblik på at afslutte fredsprocessen og nå frem til national forsoning.

Fællesskabet og dets medlemsstater udtrykte tilfredshed med det fredelige resultat inden for forfatningens rammer af den seneste tids krise i Guatemala og håber, at udpegelsen af en ny præsident i overensstemmelse med forfatningen vil bidrage til at styrke de demokratiske institutioner, den fulde respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt genoptagelsen af fredsforhandlingerne.

Fællesskabet og dets medlemsstater udtrykte ligeledes tilfredshed med undertegnelsen i San Salvador af samarbejdsaftalen mellem Det Europæiske Fællesskab og de mellemamerikanske lande, som vil bidrage til at intensivere og videreudbygge deres gensidige samarbejde.

Cambodia

Fællesskabet og dets medlemsstater hilste med tilfredshed afviklingen af de FN-støttede valg i Cambodia, som var et bevis på, at det cambodianske folk stræber efter fred og demokrati.

De noterede sig den forfatningsgivende forsamlings beslutning om at genindsætte Prins Norodom Sihanouk som overhoved for den cambodianske stat. De håbede, at fredsprocessen kan afsluttes under de bedst mulige betingelser ved, at der inden tre måneder vedtages en forfatning, og at der inden længe dannes en regering, som gør det muligt at få gang i den nationale forsoning.